

Reactie internetconsultatie "Regeling tot wijziging van de Regeling ammoniak en veehouderij en de Regeling geurhinder en veehouderij (periodieke actualisatie emissiefactoren voor ammoniak en geur)"

Opgesteld door burgers/omwonenden veehouderijen met luchtwassers in Brabant, Limburg, Gelderland en Overijssel

Luchtwassers

1. Vanuit het oogpunt "bescherming burgers" is het een goede zaak dat de emissiefactoren van negen luchtwassers in overeenstemming worden gebracht met het feitelijke rendement. Vanuit het oogpunt van "bescherming burgers" is het een goede zaak dat de nieuwe emissiefactoren per direct worden ingevoerd en dat er, met uitzondering van situaties die onder het Activiteitenbesluit vallen, geen overgangsrecht komt.

2. Vanuit het oogpunt van "bescherming burgers" is het een slechte zaak dat er niet wordt ingegrepen in bestaande situaties. Omwonenden zijn het slachtoffer van het luchtwasserdebaacle. Ze zijn zwaar gedupeerd. **De rijksoverheid draagt een grote verantwoordelijkheid voor de bestaande situaties.**

a. Het is al jarenlang een publiek geheim dat gecombineerde luchtwassers onvoldoende presteren. Het door de WUR uitgevoerde onderzoek bevestigt een bestaand beeld, dat door eerder onderzoek ook al werd onderbouwd. Wij hebben geen redenen om te twijfelen aan de resultaten van het onderzoek dat nu voorligt.

b. Jarenlang heeft de rijksoverheid toegestaan dat er gebruik werd gemaakt van veel te gunstige emissiefactoren. De rijksoverheid heeft er doelbewust voor gekozen luchtwassers met veel te hoge rendementspercentages op de RAV-lijst te laten staan, ook al waren er sterke indicaties dat de reductie van geur veel te rooskeurig werd voorgesteld.

c. Er zijn honderden miljoenen euro's aan subsidie aan de luchtwassers besteed, tot 33 % van de kosten per luchtwasser.

3. Door bestaande situaties ongemoeid te laten kan er een verdere verslechtering optreden: er is een hoeveelheid stank vergund waaraan veehouders mogelijk rechten gaan ontlenen. Dat is zeer problematisch in de talrijke situaties waarin de huidige toch al hoge geurnormen (bijna) worden overschreden. **Wij vinden dat in de regeling duidelijk moet zijn opgenomen dat er geen sprake kan zijn van de toepassing van de 50%-regeling.** Toepassing van deze regeling is onaanvaardbaar. Met deze regeling dient - zo lang deze nog bestaat - zeer kritisch te worden omgegaan, zo staat ook in het eindadvies van de evaluatie Wet Geurhinder Veehouderij

4. Nu vast is komen te staan dat de milieugetallen onjuist zijn en zullen moeten worden bijgesteld, zijn **herberekeningen noodzakelijk** om de juiste milieuschade vast te stellen. De geconstateerde afwijkingen tussen berekende en feitelijke stankoverlast zijn zo groot dat daar zo spoedig mogelijk een einde aan moet komen. Burgers was beloofd dat overlastsituaties door toepassing van luchtwassers beter zouden worden. Het tegendeel is het geval. In de toelichting staat weliswaar dat bij het nemen van een besluit op een aanvraag de geurbelasting van de gehele veehouderij berekend moet worden met de nieuwe

emissiefactoren. Maar de zinsnede "Wanneer hierdoor de geldende geurnormen van de Wet geurhinder en veehouderij worden overschreden, kan dit leiden tot een afwijzing van de aanvraag", laat ruimte voor een andere interpretatie.

5. Ondergetekenden vinden dat het rijk in samenspraak met lagere overheden zijn verantwoordelijkheid moet nemen en aan de invoering van nieuwe emissiefactoren een wettelijk verankerd **plan van aanpak** moet koppelen dat voorziet in een spoedige beëindiging (**uiterlijk 2021**) van bestaande overlastsituaties die te maken hebben met slecht presterende luchtwassers.

Dat plan van aanpak dient te beginnen met communicatie: alle burgers in de omgeving van stallen met disfunctionerende luchtwassers moeten worden aangeschreven. In dit schrijven dient te worden uitgelegd wat er aan de hand is en hoe de ontstane situatie wordt aangepakt. Vervolgens dient een herberekening te worden uitgevoerd van alle vergunningen waarin sprake is van een disfunctionerende luchtwassers.

Nadat herberekeningen zijn uitgevoerd, en zodoende is vastgesteld wie precies de benadeelden zijn, dienen alle burgers te worden aangeschreven die boven de geurnorm worden belast. Er dienen vervolgens maatregelen te worden getroffen die zorgen voor een reductie die overeenkomt met de reductie van de luchtwasser die in de geurberekeningen is opgenomen. Wij wijzen ook op twee gerechtelijke uitspraken ([ECLI:NL:HR:2017:1106](#) en [ECLI:NL:RBGEL:2017:6442](#)) die korte metten maken met de stelling: eens vergund, is altijd vergund. Omwonenden hoeven zich niet neer te leggen bij de stank die veehouderijen produceren, zeker niet als de normen worden overschreden. In al die gevallen kan de stank wel eens onrechtmatig zijn. De rijksoverheid dient te voorkomen dat burgers/omwonenden moeten gaan procederen om van onrechtmatige stankhinder verlost te worden.

6. Onduidelijk is waarom de emissiefactoren van een aantal luchtwassers (bv. BWL 2006.14.V2 in stalsysteem D 2.4.1) voor dekberen worden verlaagd.

7. In de regeling tot wijziging ontbreken nieuwe emissiefactoren voor luchtwassers op het gebied van **ammoniak**. Onderzoek wijst uit dat ook de ammoniakemissiefactoren niet deugen. Het kan niet zo zijn dat er nog langer vergunningen worden verstrekt op basis van veel te gunstige emissiefactoren. Invoering van een tijdelijk hogere emissiefactor is noodzakelijk, in afwachting van een definitieve emissiefactor. Er dient ook zo spoedig mogelijk duidelijkheid te komen wat bijgestelde emissiefactoren betekenen voor het PAS.

Eindnoot 11

8. Onduidelijk is waarom eindnoot 11 wordt aangepast. De motivering ontbreekt in de toelichting. We wijzen op het toenemend aantal stallen waarbij de overdekte uitloop – ook Wintergarten genoemd - wordt gebruikt om meer dieren te kunnen gaan houden met een lage emissiefactor. De aanpassing lijkt dit te willen verhinderen, maar de mogelijkheid om het vloeroppervlak van een overdekte uitloop mee te rekenen voor het bepalen van de bezettingsgraad van 9 leghennen per m²/18 leghennen per m² vloeroppervlak blijft bestaan. IKB-ei staat dat ook toe.

De voorgestelde formulering laat ruimte voor verschillende interpretaties en kan ook worden omzeild door in de vergunningaanvraag de overdekte uitloop te "promoveren" tot strooiselruimte, zijnde

onderdeel van de stal met bijbehorend emissie-arm systeem. Bekend is echter dat emissie-arme technieken niet of zeer beperkt werken in natuurlijk geventileerde overdekte uitlopen. Emissie-arme overdekte uitlopen zijn in feite een *contradictio in terminis*. Vanuit emissie-oogpunt dient rekening te worden gehouden met de omvang van de overdekte uitlopen. Het gaat om grote oppervlaktes. IKB schrijft voor: "De Wintergarten dient een oppervlakte te hebben van minimaal 50% van het stalvloeroppervlak."

Grote vraag is: welke emissiefactor moet worden gehanteerd voor de leghennen die op basis van het vloeroppervlak van de overdekte uitloop worden gehouden. De nieuwe formulering van eindnoot 11 zou helderheid moeten verschaffen over welke emissiefactoren gelden als de oppervlakte van de uitloop **wel** deel uitmaakt van het op grond van het Besluit houders van dieren vereiste leefoppervlak.

Deze reactie is ingediend door:

- > Nationaal Burgernetwerk, betere gezondheid door minder vee
- > Brabant Burgerplatform Minder Beesten, netwerk van de volgende burgergroepen:
ABC Milieugroep (Baarle-Nassau, Alphen, Riel), Behoud Leefbaarheid Molenakkers (Moergestel), Behoud 't Halsterslaag en Wouw, Benegora (Woensdrecht), Bernhezer Buitenwacht, Bewoners Oirschot-De Beerzen, Bewonersgroep Hilvarenbeek, Vereniging Natuur & Milieu Hilvarenbeek, Chijnsgoed in Gevaar (Maarheeze), Groen en Heem (Valkenswaard), Groen Graspeel, Groen Kempenland, Houd Heeze-Leende Leefbaar, Leefmilieu Veghel-Erp, Mens, Dier en Peel, Milieuvereniging Land van Cuijk, Milieuwerkgroep Kempenland, Reactiegroep de Bleieven (Sint Oedenrode), Stichting Tegengas (Sint Oedenrode), Stop de Mestfabriek (Landhorst), Stop de Stank (Deurne), Werkgroep Behoud de Peel, Brouwhuis Belang, Werkgroep Biomineralen (mestfabriek Rosendaal), Natuur- en Milieuvereniging Heusden, Vereniging Westend en Omwonenden in Oisterwijk, Verontruste bewoners d'n Eind Riethoven.
- > Behoud de Parel, Behoud woonomgeving De Paes, Ecologische werkgroep Weert-Zuid, Groen Weert, Kerngroep Limburg Gezonder, Leefbaar Buitengebied Nederweert, Stichting Gezonde woonomgeving Leudal, Gezond Leefmilieu Venray, Bewonersgroep Karreveld Aan de Heibloem.
- > Stichting Leefbaar Buitengebied Gelderland
- Stichting Fijn Wonen Schoofbandweg (Rossum)
- > Groep Welsum (Overijssel)
- > Burgerwerkgroep Max5odeur

Contact: J.E. Hesterman, secr. burgerwerkgroep max5odeur
p/a De Blicke 38
9161 CW Hollum
jinkehes@wxs.nl
www.max5odeur.nl
tel: 0650847140

